

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 20.03.2017
Vår ref.: 2016/7947
Arkivkode:444
Deres dato: 23.12.2016
Deres ref.: 16/1904

Uttalelse til høring om Forslag til oppheving av vannskuterforskriften

Vi viser til høringsbrev av 23.12.16 med forslag til å oppheve gjeldende vannskuterforskrift.

Bakgrunn

Det foreslås at gjeldende vannskuterforskrift oppheves og at de generelle regler for bruk av fartøy på vann også vil gjelde for vannskuter. En oppheving av forskriften vil da innebære at det ikke lenger finnes noe nasjonalt fastsatt særregulering for bruk av vannskuter. Videre fremgår at forslaget innebærer at kommunene gis ansvaret med eventuell regulering for bruk av vannskutere sammen med regulering av andre fartøy slik at eventuelle hensyn til ulike interesser blir ivaretatt.

Gjeldende regelverk

Fram til 2013 var bruk av vannskuter forbudt i Norge. Fra 2013 ble bruk av *vannskuter og lignende* tillatt, men regulert gjennom nasjonal forskrift. Hovedbruken av vannskuter må etter gjeldende forskrift skje minst 400 m fra land i sjø og 500 m fra land i ferskvann, og med en fartsbegrensning på 5 knop ved transportkjøring gjennom disse sonene. All bruk av vannskuter i verneområder er forbudt. En oppheving av vannskuterforskriften vil for kjøring med vannskuter innebære:

- Ingen avstandsbegrensning mot land
- Ingen hastighetsbegrensning nært land
- Ingen ferdselsforbud på sjø/vann i verneområder

I forbindelse med vurdering av konsekvensene av vannskuter for ulike interesser, herunder miljøinteressene, ga Miljødirektoratet i 2014 Vista Analyse m.fl. i oppdrag å evaluere dagens regelverk på området. Rapport ble oversendt til KLD i januar 2015. Rapporteringen fra Vista Analyse kan oppsummeres med følgende:

- gjeldende regelverk tar hensyn til natur- og friluftsimteresser, men også at:
- regelverket tar ikke godt nok hensyn til sikkerheten ved bruk av vannskuter
- regelverket er utformet slik at det er vanskelig å håndheve og kontrollere
- regelverket er vanskelig å bruke i praksis

Fylkesmannens vurdering

Hensynet til miljøinteresser, herunder naturmangfold og friluftslivsinteresser, var helt sentrale tema da regjeringen besluttet å regulere bruk av vannskutere gjennom «Forskrift om bruk av vannscooter og lignende» (2013) i forbindelse med at det generelle forbudet mot vannskuter i småbåtloven ble opphevet.

Gjeldende forskrift har bestemmelser for å ivareta hensyn til natur- og friluftslivsinteresser. En opphevelse av forskriften vil derfor kunne svekke hensynet til miljøinteressene og medføre negative konsekvenser, særlig for fuglelivet, men også for friluftslivsinteresser langs sjø og vassdrag.

Selv om vannskuterforskriften iflg. Vistas rapport er utformet slik at den kan være vanskelig å håndheve og kontrollere, gir regelverket politi og oppsyn en klar hjemmel for å gripe inn ved uvetting og uaktsom kjøring som er negativt for miljøinteresser og eller forstyrrer andre interesser og aktiviteter på land og på vann.

Vannskuter og bruksområde

Vannskuter er et fartøy for forlystelse og lek og uten noe definert eller klart nytteformål. Kjøring med vannskuter oppleves av mange primært som en fartsfylt sport, på linje med annen motorisert vannsport. Det særegne med vannskuter er fartspotensiale og manøvreringsevne og den muligheten dette gir for å kjøre nært land med stor fart. I dette ligger det et farepotensiale for konflikter mellom vannskuter og andre brukerinteresser i områdene på og ved sjø, herunder friluftsliv, badeaktiviteter og annet båtliv. Videre vil det ved strandnære områder kunne være mange bolig- og hytteområder som forstyrres og påvirkes negativt av støy.

Miljøinteresser

Vistas rapport er tydelig på at dagens forskriftsregulering med bl.a et forbudsbelte av hensyn til sårbar natur, har en viktig funksjon/effekt for å verne om sårbar natur, herunder fuglelivet i hekke-/ungeperioden på vår/forsommer, og ikke minst for å redusere konflikter med friluftsliv.

Friluftsliv

Vistas rapport konkluderer med at forbudsbeltene ivaretar friluftslivsinteressene i tilstrekkelig grad selv om regelverket ikke forhindrer at en del grupper i bestemte situasjoner kan oppleve sjenanse gå grunn av støy. Rapporten påpeker at nye vannskutere i utgangspunktet ikke støyer mer enn andre småbåter, men at måten vannskutere ofte kjøres på gir et lydbilde som oppleves som spesielt støyende.

En oppheving av gjeldende forskrift vil også kunne komme i konflikt med flere lokale friluftaktiviteter, noe som bl.a. er uttalt i høringsbrev fra Steinkjer kommune, som er en sentral kommune i indre deler av Trondheimsfjorden. Kommunen viser i sin uttalelse bla. til:

- *Padling med kano og kajakk (bl.a. tilrettelagte kajakkruiter m/ rasteplasser fra sentrum og til statlige sikrede friluftsområder)*
- *Seilbåttaktiviteter*
- *Dykking/fridykking*
- *Viktige badeområder*

Sårbare naturområder

Vistas rapport viser til studier som dokumenterer at vannskutere, eller måten vannskutere ofte kjøres på, gir en større påvirkning på fugleliv enn vanlige småbåter. Vannskutere skiller seg også fra vanlige småbåter ved at de kan kjøre i grunne områder, områder som ofte er svært viktige for sjøfugl/vannfugl.

Verna områder/naturreservat

For mange verneområder i Nord-Trøndelag er hensynet til sjøfugl grunnlag for vernet. Verneområdene har imidlertid ikke noe generelt forbud mot motorferdsel på sjøen. Eksempler her er naturreservat/fuglefredningsområder som Tautra m/Svaet, Rinnleiret og Eidsbotn i Trondheimsfjorden, vernet ved kgl.res. og med internasjonal Ramsarstatus. Andre eksempler er Borgan, Frelsøy, Kvaløy, Rauøy i Vikna kommune på Namdalskysten.

Trondheimsfjorden som viktig leveområde for sjøfugl

Indre deler Trondheimsfjorden i Nord-Trøndelag, huser hovedtyngden av ærfugl i hele Trondheimsfjordsystemet. Området er videre viktig som myte- og overvintringsområde for flere sårbare rødlistede sjøfuglarter som havelle (*nær truet-NT*), svartand, (*nær truet-NT*) og

sjøorre (*sårbar-VU*). Videre er Trondheimsfjorden også et viktig overvintringsområde for ærefuglbestander fra Østersjøen som trekker hit om høsten. Ærefuglen er også en rødlisteart (*nær truet-NT*). Totalt sett har hekke- og overvintringsbestanden av ærefugl i Midt-Norge vært i sterk tilbakegang over flere ti-år og bestanden i Indre Trondheimsfjord har blitt redusert med 80 % siden 1980-tallet. (jf Seapop.no). Forstyrrelser fra menneskelig aktivitet, særlig småbåttrafikk antas å være en vesentlig årsak til bestandsreduksjonen.

Tautra m/Svaet i Trondheimsfjorden (Frosta) er et godt eksempel på problemstillingene for naturreservat som er opprettet av hensyn til sjøfugl. I hovedsak har det ikke vært innført forbud mot motorferdsel med båt i slike reservat. Tautrasvaet er sjøarealet mellom Tautra og fastlandet og dekker ca 12 km². Området er ikke dypere enn 15 meter og er særlig rikt på skjell og annen næring for marine dykkender. Næringsforholdene ute i dette forholdsvis grunne sundet er en forutsetning for at dykkender som ærefugl og andre dykkender finnes i større ansamlinger i området hele året.

Fravær av båttrafikk, herunder vannskutertrafikk, vil være et vesentlig bidrag for å redusere stress og energitap i den krevende hekke- og myteperioden for sjøfugl. Nyklekkede unger holder seg i den første perioden på grunt vann sammen med mora. Ungekullene er i denne perioden særlig sårbare for å bli spredt og adskilt fra mora med påfølgende predasjon fra stormåser (gråmåse og svartbak). Det er en klar erfaring langs hele kysten at ærefuglunger har problemer med leve opp og at dagens trafikk av fritidsbåter allerede er en klar negativ faktor både for ærefugl og andre sjøfuglarter.

Dersom vannskuterforskriften oppheves, er det grunn til å tro at store gruntvannsområder, herunder sjøfuglreservat, kan bli utsatt for vannskutertrafikk og at ungedødeligheten av sjøfuglunger vil bli enda større enn i dag. Dette vil i så fall også bety et alvorlig brudd på Norges internasjonale forpliktelser om å ivareta et svært viktige leveområder for vannfugl, herunder Ramsarområder som Tautra, Rinnleiret og Eidsbotn i Trondheimsfjorden.

En oppheving av den nasjonale vannskuterforskriften vil kunne føre til irreversible skader på naturmangfold, herunder i verna områder/naturreservat med internasjonal status (Ramsarområder) der hensynet til å bevare sårbare sjøfuglbestander står helt sentralt.

Kommunale forskrifter

I høringsen vises det til muligheten til at kommunene kan innføre lokale forskrifter for å regulere motorferdselen på sjø og vann. Dette er forsøkt i noen kommuner tidligere, bl.a med ønske om nedsatt hastighet av hensyn til miljø- og friluftinteresser. Fastsetting av slike lokale forskrifter har imidlertid vist seg vanskelig å gjennomføre i praksis.

Et annet vesentlig argument mot å oppheve gjeldende nasjonale forskrift er at sårbar natur og andre miljøinteresser ikke kjenner kommunegrenser, og at det er viktig at større områder blir sett i sammenheng, utover kommunegrenser, eksempelvis hele Indre Trondheimsfjord. En nasjonal, sentral forskrift sikrer slik helhetlig forvaltning mest effektivt.

Kommunale forskrifter vil kunne innebære flere lokale forskrifter over små områder og korte kyststrekninger. Dette vil kunne bety en uoversiktlig situasjon og en dårligere løsning enn dagens nasjonale forskrift som gjelder likt i alle områder og for alle kommuner i hele landet.

Andre kommunale forhold

Ved en eventuell opphevelse av den nasjonale forskriften vil den enkelte kommune overføres et ansvar for å utrede hva opphevelse har å si for naturmangfold, friluftsliv, støy og sikkerhet. Den enkelte kommune overlates også et ansvar for å begrense en eventuell konflikt gjennom å fastsette en forskrift for å ivareta naturmangfold og ulike brukergrupper. Dette vil være konfliktfylt, ressurs- og kompetansekrevenende for kommunene.

Vi vil her vise til Steinkjer kommune som i sitt hørings svar uttaler bl.a: «*Kostnadene med kommunenes arbeid må dekkes av kommunen innenfor gjeldende budsjett. Det er stort potensial for at kommuner med konfliktområder særlig knytta til sårbare naturressurser ikke har ressurser til å gjennomføre dette arbeidet på en faglig forsvarlig måte*».

Avslutningsvis vil Fylkesmannen peke på at det i de siste årene har vært gjort stadige endringer i regelverket for vannskuterbruk. Det vil derfor etter vår vurdering også være hensiktsmessig å la gjeldende regelverk virke over tid før ytterligere endringer vurderes.

Fylkesmannens konklusjon

Ut fra en helhetlig vurdering med særlig vekt på naturmangfold og hensynet til sårbare sjøfuglarter, tradisjonelt friluftsliv og forholdet til støy, anbefaler Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at gjeldende nasjonale forskrift for vannskuter opprettholdes.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Miljøverndirektør

Øystein Lorentsen
Seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Saksbehandlere

Landbruksavdelingen:	Vegard Wist	74 16 80 81
Kommunalavdelingen:	Per Arne Stavnås	74 16 81 52
Miljøvernavdelingen:	Øystein Lorentsen	74 16 80 67